

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

Farmer, level 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
Farmer, level 5	5

Possible specialisation and titles on occupational certificate	
Specialisation	Title on occupational qualification certificate
Veisekasvatus	Veisekasvatustootja, tase 5
Seakasvatus	Seakasvatustootja, tase 5
Lamba- ja kitsekasvatus	Lamba- ja kitsekasvatustootja, tase 5
Hobusekasvatus	Hobusekasvatustootja, tase 5
Linnukasvatus	Linnukasvatustootja, tase 5
Küülikukasvatus	Küülikukasvatustootja, tase 5

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work Loomakasvatustootja, tase 5 on erialaste teadmiste ja oskustega spetsialist, kes planeerib, analüüsib, korraldab ja vastutab loomakasvatustootmise eest oma spetsialiseerumisvaldkonnas. Tema peamisteks tööülesanneteks on ettevõtte tootmistegevuse kavandamine ja korraldamine, tootmismahude ja tööjõu vajaduste planeerimine, tööde juhtimine või teostamine, majandustegevuse üle arvestuse ja aruandluse pidamine, vajadusel ettevõtte esindamine ning klientide ja vahendajatega suhtlemine. Ta on kursis valdkonna arengutega ja on vajadusel valmis rakendama asjakohaseid muudatusi, sh infotehnoloogilisi uuendusi. Töötamine loomakasvatustootjana eeldab tööd inimestega, organiseerides ja vastutades meeskonna töö eest ning heade põllumajandustavade ja keskkonnanõuete järgimist ja tegutsemist viisil, mis tagab nii töötajate kui loomade ohutuse ja kestliku toidu tootmise. Loomakasvatustootja töö toimub nii sise- kui välitingimustes, vajadusel ka puhkepäevadel ning öisel ajal. Töö terviseriskid tulenevad kokkupuutest erinevate allergeenidega (loomade karvad, söödad, tolm, pesu- ja desinfektsioonivahendid, ravimid jm). Loomakasvatustootja kasutab oma töös farmiseadmeid ja -tarvikuid (sh infotehnoloogilist riist- ja tarkvara). Töötamine liikurmasinatega nõuab juhtimisõigust vastavalt liiklusseadusele. Töötamine loomadega nõuab tervisetõendit vastavalt loomatauditõrje seadusele. Loomakasvatuse kutsealal on ka Loomakasvatustootja, tase 3 ja Loomakasvatataja, tase 4 kutsed. 3. taseme loomakasvatataja töötab juhendamisel ning 4. taseme loomakasvatataja töötab iseseisvalt juhiste alusel. A.2 Tasks A.2.1. Loomade või lindude hooldamine A.2.2. Loomade või lindude söötmine A.2.3. Loomade või lindude tervisliku seisundi jälgimine ja ravi loomaarsti juhendamisel

A.2.4. Loomade karjatamine A.2.5. Juhtimine ja majandamine
Specialised areas of work
Veisekasvatus A.2.6. Veiste taastootmine A.2.7. Veisekasvatussaaduste tootmine Seakasvatus A.2.8. Sigade taastootmine A.2.9 Seakasvatussaaduste tootmine Lamba- ja kitsekasvatus A.2.10. Lammaste ja kitsede taastootmine A.2.11. Lamba- ja kitsesaaduste tootmine Hobusekasvatus A.2.12. Hobuste taastootmine Linnukasvatus A.2.13. Lindude taastootmine A.2.14. Linnusaaduste tootmine Küülikukasvatus A.2.15. Küülikute taastootmine A.2.16. Küülikusaaduste tootmine
A.3 Professional preparation
Loomakasvatustootjal on vähemalt keskharidus, läbitud erialane kutseõpe ja/või töökohal omandatud kutseoskused ning täiendõpe (vt ka B.1).
A.4 Most common occupational titles
Veisekasvatusspetsialist, seakasvatusspetsialist, lamba- ja/või kitsekasvatusspetsialist, hobusekasvatusspetsialist, küülikukasvatusspetsialist, karusloomakasvatusspetsialist, linnukasvatusspetsialist, zootehnik, talunik.
A.6 Relevant skills for the future
Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab Looma- ja linnukasvatavate tulevikuoskuste aluseks on teadmised ökoloogiast ja keskkonnakaitsest, loomade heaolust, söötmistehnoloogiatest ning karja tervise profülaktikast. Oluline on osata seirata toodangu näitajaid ning õigeaegset sekkuda tootmisprotsessidesse, sellega haakub riskijuhtimisoskus, tehniliste abivahendite valimise oskus ning nende tasuvuse kriitilise hindamise oskus. Tähtis on tunda ja kasutada ajakohaseid loomakasvatustõtteid, energiatõhusa tootmise võimalusi ja tooteahelapõhist mõtlemist. Kasvava olulisusega on teadmised EL-i õigusest ja nõuetest looma- ja linnukasvatusele, juhtimis- ja majandusalased teadmised, teadmised ettevõtlusest, sh äriplaani koostamisest, teadmised bioohutusest, loomade käsitlemisest ja fikseerimisest, karjatervisest ning tööohutusest. Sarnaselt teiste ametialadega on muutuvad üha tähtsamaks andmeanalüüsioskus, keskkonnaalased teadmised, sh teadmised süsinikukrediidist.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation
Loomakasvatustootja kutsestandard koosneb üldoskustest, kohustuslikest ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada kompetentsid vastavalt valitud spetsialiseerumisele: Veisekasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 ning spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.6-B.3.7. Seakasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 ning spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.8-B.3.9.

Lamba- ja kitsekasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.10-B.3.11.

Hobusekasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.12.

Linnukasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.13-B.3.14.

Küülikukasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2, kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.5 ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.15-B.3.16.

Hariduslikud nõuded

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Keskharidus
2. Erialane töökogemus ja/või läbitud täienduskoolitused
3. eelnevalt koostatud erialane äriplaan

Nõuded kutse taastöendamisel

Loomakasvatustootja, tase 5 kutse on tähtajatu, mistõttu kutse taastöendamist ei toimu.

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud taime- ja loomakasvatuse kutsete kutse andmise korras.

B.2 General skills of Farmer, level 5

1. Järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
2. Järgib oma tegevuses keskkonnakaitse ja jätkusuutliku majandamisega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavasid; kujundab töötajate vastutustundlikku suhtumist keskkonda.
3. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise ning järgib ohutusnõudeid.
4. Annab õnnetuses osalenule, vigastatule, terviserikkega inimesele või loomale või muul moel kannatanule esmast meditsiinilist abi kuni arsti saabumiseni.
5. Mõistab ja kasutab toote, seadme vm kasutusjuhendit, saab aru toote kokkupanemise joonistest, kasutusviisidest jmt.
6. Hoiab puhtust ja korda ning kasutab teiste inimeste, organisatsiooni, ühiskonna ja loodusvarasid (materjalid, seadmed, jm) hoolivalt ja otstarbekalt.
7. Tagab, et organisatsiooni töö toimuks kokkulepitud tingimuste kohaselt; seirab kasutatavaid töövõtteid, meetmeid, eeskirjade järgmist jm ning on valmis oma juhitud alluvate tegevusest aru andma.
8. Koostab dokumente, detailseid juhiseid, jooniseid või spetsifikatsioone, et selgitada teistele, kuidas midagi teha.
9. Analüüsib tootmisprotsessiga seonduvat teavet; määrab, kui palju, missuguseid ressursse ja missuguse tegevuse jaoks organisatsiooni ressursse (nt aeg, raha, töötajad, seadmed) kasutatakse.
10. Püstitab soovitatavast tulemusest lähtuvad selgelt sõnastatud, mõõdetavad, saavutatavad ja asjakohased eesmärgid ning määrab nende täitmise tähtaja.
11. Koostab eesmärgi saavutamiseks või ülesande täitmiseks üksikasjaliku plaani, programmi või tegevuskava, kogudes, analüüsides ja täpsustades tööülesande täitmiseks vajalikku teavet.
12. Teeb muudatusi projekti esialgses kavas, hinnates esmalt muudatuste vajadust ja teavitades projektiga seotud sidusrühmasid; ajakohastab vajalikud dokumendid.
13. Teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt.
14. Hoolitseb meeskonnas positiivse õhkkonna ja heade suhete säilimise eest.
15. Rakendab meetmeid heade ja kestlike suhete loomiseks ja hoidmiseks (nt külastused, üritused, kingitused jm) nii tootjate, tarnijate kui ka klientidega.
16. Oskab hinnata oma tundeid, mõtteid ja käitumise tagamaid ning reguleerida neid kriitilistes situatsioonides.
17. Säilitab keerukates olukordades rahu ega kaota enesekontrolli.
18. Käitub tasakaalukalt ja läbimõeldult nii enda kui ka teiste tugevate tunnete (rõõm, kurbus, viha, hirm, pettumus jmt) korral; vajaduse korral jagab muret asjakohaste inimestega ja otsib abi.

19. Analüüsib oma teadmisi ja oskusi, määratleb koolitusvajaduse ja leiab võimalusi oma arengueesmärkide saavutamiseks, osaledes erialaüritustel, koolitustel, kutseühingute tegevuses ning lugedes erialakirjandust.
20. Pakub asjatundlikku eriteavet oma pädevusvaldkonnas.
21. Selgitab välja töötajate koolitus- ja arendusvajadused, vahendab sobivaid täienduskoolitusi ning nõustab töötajaid täienduskoolitustel osalemisel.
22. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel B1 (vt lisa 1).
23. Mõistab ja kasutab digitaalseid süsteeme, tööriistu ja rakendusi ning töötleb digitaalset teavet algtasemel kasutaja tasemel (vt lisa 2); kasutab erialases töös vajaminevaid erialaspetsiifilisi tarkvaralahendusi, programme ja infotehnoloogilisi töövahendeid.

B.3 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.3.1 Loomade või lindude hooldamine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Tagab loomade või lindude heaolu ja hooldamise (söötmis- ja jootmisala puhastamise, sõnniku eemaldamise, allapanu lisamise); jälgib ja reguleerib vastava automaatika abil sisekliimat ning jälgib sööda ja vee olemasolu. 2. Planeerib ja korraldab loomade või lindude grupeerimise ja/või ümberpaigutamise (sh kasutades vastavat tarkvara), arvestades nende kasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi. 3. Tagab loomade või lindude igapäevased visuaalsed vaatlused haigete ja/või surnud loomade või lindude leidmiseks ning vajadusel eraldamiseks, kasutades vastavaid jälgimissüsteeme; analüüsib saadud tulemusi, kasutades vastavat tarkvara. 4. Tagab loomade ja lindude puhtuse, arvestades nende heaolu ja pidamise eesmärki. 5. Tagab sõrgade/kapjade värkimise või küüniste/tiibade kärpimise, arvestades looma või linnu liiki ja töökorraldust. 6. Kontrollib farmiseadmete kasutamisel nende töökorras olekut, korraldab farmiseadmete hoolduse ja rikete kõrvaldamise, järgib kasutusjuhendeid ja ohutustehnikat, vajadusel hooldab seadmeid.	
B.3.2 Loomade või lindude söötmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Hindab visuaalselt loomade või lindude toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni ja järelejäänud sööda kogust ning planeerib edasise tegevuse. 2. Planeerib söödavajaduse, kontrollib ja tagab söötade olemasolu, vastavalt toodangu mahule ja loomade või lindude arvule, korraldab söötade ladustamise vastavalt sööda liigile ja säilitusnõuetele, hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt. 3. Korraldab söötmisala ja -vahendite puhastamise ja desinfitseerimise, tagab puhastus- ja desinfitseerimisvahendite olemasolu, kontrollib seadmete puhtust, tagab pesu- ja desinfitseerimisvahendite juhendijärgse kasutamise. 4. Juhendab ja korraldab loomade ja lindude söötmist; jälgib ja kontrollib sööda valmistamist ja söötmissprotsessi. 5. Teeb söötmisplaani, korraldab söötade analüüside võtmise, tõlgendab laborianalüüse ning koostab söödaratsiooni, arvestades looma- või linnuliiki ja kasvatamise eesmärki; sisestab andmed söödaratsioonide kohta söötmissüsteemidesse; juhendab ja korraldab loomade ja lindude söötmist. 6. Kontrollib söötmis- ja jootmisvahendite töökorras olekut, korraldab nende hoolduse ja rikete kõrvaldamise, vajadusel hooldab ise, järgib kasutusjuhendeid ja ohutustehnikat.	
B.3.3 Loomade või lindude tervisliku seisundi jälgimine ja ravi loomaarsti juhendamisel	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Hindab visuaalselt ja võimalusel jälgimissüsteeme kasutades loomade või lindude üldist tervislikku seisundit, osutab esmast abi ohutustehnikat järgides ning teavitab loomaarsti. 2. Korraldab haige looma või linnu ravimise, hooldamise vastavalt loomaarsti juhiste; korraldab haige, nõrga või vigastatud looma või linnu hädatapmise, arvestades õigusaktide nõudeid. 3. Korraldab surnud looma või linnu kahjutustamise, arvestades õigusaktide nõudeid.	
B.3.4 Juhtimine ja majandamine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad	

1. Kavandab tootmisprotsessi ja tootmisprotsessiks vajalikud ressursid, jälgides seejuures kesskonnanõudeid, kasutades erialast tarkvara, elektroonilisi andmebaase ja kaarte; visualiseerib töötajatele eesmärgid, kasutades karjaprogramme.
2. Korraldab ettevõtte tootmisega seonduvate tööülesannete täitmise, andes töötajatele asjakohaseid korraldusi; valib ja värbab töötajaid; tagab töötajate tööalase pädevuse ning vajadusel suunab töötajad täienduskoolitusele; vormistab töölepingud, peab tööaja ja töötasu arvestust, kasutades vastavat tarkvara; selgitab välja ja planeerib töötajate motiveerimise võimalused; toetab töötajate sotsialiseerumist ja meeskonnatunde tekkimist, korraldab info liikumise ettevõttes.
3. Leiab juhtimiseks vajalikku informatsiooni ja hindab selle usaldusväärsust, koostab tootmisaruanded ning dokumentatsiooni ettevõtte siseselt ja edastab ametiasutustele vastavalt õigusaktide nõuetele, kasutades vastavaid infosüsteeme.
4. Kavandab ja korraldab müügi- ja turundustegevused vastavalt ettevõtte eesmärkidele.
5. Koostab ettevõtte äriplaani, lähtudes ettevõtluskeskkonnast ja äriideest.

B.3.5 Loomade karjatamine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Rajab ja hooldab karjaaedu, -teid või täiustatud puurisüsteeme (küülikud) kontrollib karjaia korrasolekut, vajadusel parandab ja tekitab aedu vastavalt juhiste.
2. Jälgib visuaalselt ja ajab karja vastavalt juhiste.
3. Hindab sööda tagavara rohumaadel; tagab vee ja lisa söötade olemasolu.
4. Jälgib karjamaade seisukorda ja teeb hooldust vastavalt juhiste.
5. Jälgib karja terviklikkust ja käitumist visuaalselt; ohu või puuduste märkamisel tegutseb vastavalt juhiste.

COMPETENCES RELATED TO SPECIALISATION

Veisekasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.6-B.3.7.

Seakasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.8-B.3.9.

Lamba- ja kitsekasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.10-B.3.11.

Hobusekasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.12.

Linnukasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.13-B.3.14.

Küülikukasvatustootja kutse taotlemisel tuleb tõendada spetsialiseerumisega seotud kompetentsid B.3.15-B.3.16.

Veisekasvatus

B.3.6 Veiste taastootmine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Koostab aretusplaani, korraldab loomade valiku ning paaritusgruppide moodustamise ja registreerimise, arvestades tootmis- ja aretussuunda.
2. Tuvastab indleva veise visuaalselt või (digitaalseid) abivahendeid kasutades, arvestades veiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, registreerib indleva looma.
3. Koostab aretusplaani, korraldab veiste seemendamise ja paaritamise järgides aretusplaani; korraldab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise vastavalt kehtestatud nõuetele.
4. Koostab tiinuse kontrolliks nimekirja; registreerib tiinuse kontrolli tulemused, arvestades ettevõttes kehtestatud korda.
5. Hindab poegimisprotsessi kulgu visuaalselt, vajadusel abistab või korraldab veise poegimisel abistamise.
6. Registreerib vasika sünni ja sünnikaalu, kasutades vastavaid infosüsteeme, märgistab vastavalt nõuetele.
7. Tagab poeginud looma ja vasika heaolu, korraldades ja juhendades töötajaid; kõrvalekallete korral plaanib edasise tegevuse.
8. Organiseerib ternespiima varud, säilitamise, juhendab terne kvaliteedi hindamist.

9. Korraldab noorloomade võõrutamise vastavalt ettevõtte töökorraldusele.

B.3.7 Veisekasvatussaaduste tootmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Tagab lüpsiinventari olemasolu ja korrasoleku; korraldab lüpsiinventari ja piimajahuti pesu ning tagab lüpsiks vajalike puhastus- ja desinfektsioonivahendite olemasolu. 2. Korraldab ja kontrollib lüpsi protseduuri (sh jälgib lüpsiroboti tööprotsessi digitaalselt) ning piimakäitlemise nõuetest kinnipidamist, juhendab lüpsjaid; korraldab kontroll-lüpsi ja piimaproovide saatmise laborisse; korraldab toiduks sobimatu piima utiliseerimise. 3. Jälgib ja analüüsib lüpsitulemusi, kasutades vastavat tarkvara; vastutab toorpiima kvaliteedinõuete täitmise eest. 4. Korraldab looma kinnis perioodile jäämise vastavalt ettevõttes kehtestatud korrale. 5. Valib veisetõud, arvestades ettevõtte pidamis- ja karjatamissüsteemidega ja turustamissuundadega. 6. Valib toodangu ja/või loomade õige turustamise viisi ja aja arvestades ettevõttes kasvatatava tõu iseärasusi. 7. Valmistab loomad ette transpordiks kogumiskeskusesse või tapamajja. 8. Tagab loomade heaolu ja valmiduse transpordiks; täidab vajalikud dokumendid. 9. Analüüsib realiseeritud loomade tapatulemusi; korraldab edasised tegevused loomade nuumamisel ja kasvatamisel antud tulemuste põhjal.	

Seakasvatus	
B.3.8 Sigade taastootmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Koostab seafarmi käibeplaani. 2. Koostab aretusplaani ja korraldab vajaliku põhikarja uuendamise, vastavalt ettevõtte aretus- ja tootmissuunal; valib või korraldab aretuslooma valiku vastavalt aretusplaanile. 3. Tuvastab indleva emise visuaalselt või abivahendeid kasutades, arvestades emiste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära. 4. Valmistab emise ette paarituseks/seemenduseks, vajadusel märgistades, eraldades ja fikseerides emise ning järgides hügieeninõudeid ning käibe- ja aretusplaani. 5. Korraldab emiste paarituse ja/või seemenduse vastavalt aretuseesmärkidele ning bioloogilise aretusmaterjali hoiustamise vastavalt kehtestatud nõuetele; registreerib paaritused ja seemendused. 6. Kontrollib ja määrab emise tiinuse, märgistab ja registreerib tiine emise; tuvastab aborteerinud või mittetiinestunud emise, määrab emise tervisliku seisundi, arvestades tema füsioloogilisi näitajaid. 7. Organiseerib poegimis osakondade komplekteerimise ja sujuva töökorralduse; korraldab poegimis osakondade ja bokside poegimiseks ettevalmistamist, tagab sobiva keskkonna loomiseks vajalikud pesemis- ja desinfitseerimisvahendid; kontrollib mikrokliimat. 8. Hindab emise poegimist visuaalselt, korraldab emise abistamist, arvestades looma eripära, komplikatsioonide tekkimisel teavitab vajadusel loomaarsti. 9. Registreerib poegimised ja korraldab järglaste identifitseerimist (sälkimine, tätoveerimine, märgistamine jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele. 10. Jälgib poeginud emist ja imikpõrsaste tervislikku seisundit ja käitumist visuaalselt, tagab vastasündinutele ohutuse (emise eest, toidu kättesaamine jm). 11. Tagab poeginud emise ja imikpõrsaste heaolu (ternespiima olemasolu ja selle kättesaadavuse järglastele jm), korraldab ja juhendab selle protsessiga seotud töötajaid. 12. Korraldab sündinud, hukkunud ja surnult sündinud põrsaste registreerimist ja ümberpaigutamist vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele. 13. Valib vajadusel ammehäkkimise ja kasuomad vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 14. Korraldab põrsaste hammaste lihvimist, sabade kupeerimist ja kultpõrsaste kastreerimist vastavalt ettevõtte töökorraldusele; teeb profülaktilised tööd (rauapreparaadi manustamine jms) vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 15. Korraldab põrsaste võõrutamist vastavalt sigade käibeplaanile.	

B.3.9 Seakasvatussaaduste tootmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Korraldab ettevõtte tootmisteguvust, lähtudes tootmisteguritest, mis mõjutavad sealiha kvaliteeti (nt intensiivse lõhnaga sööda söötmine sigade nuuma lõpul, stressi põhjustavate tegurite mõju vähendamine). 2. Valib seatõud, arvestades ettevõtte pidamissüsteemide ja turustamissuundadega ning sealiha ja searümba kvaliteeti mõjutavate teguritega kogu toidu tooteahela piires.	

3. Jälgib, et oleks kinni peetud sigade heaolu nõuetest, tagab sigadele mugavad ja loomumased pidamistingimused.
4. Valib sigade õige turustamise viisi ja aja, arvestades ettevõttes kasvatatavate tõugude iseärasusi.
5. Valmistab sead ette transpordiks tapamajadesse, rakendades stressi vähendamise häid tavaid ja lähtudes sealih kvaliteeti mõjutavatest tapaeelsetest ja tapajärgsetest teguritest; täidab vajalikud dokumendid.
6. Analüüsib realiseeritud sigade tapatulemusi; korraldab edasised tegevused sigade nuumamisel ja kasvatamisel antud tulemuste põhjal.

Lamba- ja kitsekasvatus

B.3.10 Lammaste ja kitsede taastootmine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Koostab aretusplaani, korraldab põhikarja valiku ning paaritusgruppide moodustamise, arvestades tootmis- või aretussuunda ja innaaega.
2. Kavandab poegimise läbiviimise, kavandab ja korraldab poegimisala ettevalmistamise ja sujuva töökorralduse ja vajalike vahendite olemasolu.
3. Tuvastab poegiva ja/või poeginud ute või kitse, vajadusel abistab poegimisel või korraldab poegimisabi andmise ja teistest lammastest või kitsedest eraldamise, jälgides hügieeni ja loomade tervislikku seisundit.
4. Korraldab poeginud ute või kitse ja talle tervislikku seisundi ja käitumise jälgimise, ternespiima kättesaamise tallele.
5. Korraldab vajadusel amme ja/või kasuema valiku.
6. Korraldab sündinud tallede, surnultsündide ja hukkude registreerimise ning tallede märgistamise ja tagab vajalikud märgistamisvahendid.
7. Korraldab tallede võõrutamise, arvestades tootmissuunda ja -tingimusi.

B.3.11 Lamba- ja kitsesaaduste tootmine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Korraldab lammaste pügamise.
2. Korraldab villa sorteerimise ja pakendamise, arvestades tootmissuunda.
3. Korraldab lamba- või kitsenaha parkimise ettevalmistamise.
4. Korraldab piimalammaste ja -kitsede lõpsmise.

Hobusekasvatus

B.3.12 Hobuste taastootmine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Koostab aretusplaani, korraldab suguloomade valiku ja dokumenteerimise, arvestades aretussuunda.
2. Korraldab inna avastamise ja paaritus- või seemendusprotsessi; tuvastab visuaalselt inna, arvestades hobuste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära; valmistab suguhobused paarituseks või seemenduseks ette, järgides ohutustehnikat ja aretusplaani.
3. Tuvastab visuaalselt poegimiseelse seisundi, korraldab vajadusel abi osutamise sünnitusel; kõrvalekallete korral kutsub loomaarsti.
4. Jälgib varssade iseseisvat söömist, seedimisprotsesside toimimist ja üldist tervislikku seisundit, arvestades liigiomaseid füsioloogilisi näitajaid; kõrvalekallete korral teavitab loomaarsti ja tegutseb vastavalt tema juhisteid.
5. Tagab varssunud märedele vajaliku hoolduse ja heaolu, korraldades ja juhendades selle protsessiga seotud töötajaid; kõrvalekallete korral konsulteerib loomaarstiga.
6. Registreerib sünni, saadab aretusorganisatsiooni vastsündinu sünniteate ja tellib looma märgistamise, vastavalt õigusaktides kehtestatud nõuetele.
7. Korraldab varsaga märede talutamist, talutab varsaga märeid, õpetab varssu sotsialiseeruma, tagades hobuste ja inimeste turvalisuse.
8. Korraldab varssade võõrutamise või võõrutab varsa.

Linnukasvatus

B.3.13 Lindude taastootmine

EstQF Level 5

Tegevusnäitajad

1. Korraldab põhikarja uuendamise ning koostab lindude aretusplaani ja tõumunade haudeplaani, arvestades ettevõtte aretus- ja/või tootmissuunda, toomismahtu ja linnuliiki; tagab tõulindude vaktsineerimise ja korraldab laborianalüüside võtmise ja saatmise laborisse.
2. Korraldab lindude kunstliku seemendamise, arvestades linnuliigi eripära.
3. Korraldab haudemunade hautamiseks kogumise ja ettevalmistamise ning embrüode paigutamise koorumiskappi.
4. Seadistab haude- ja koorumiskapid, arvestades linnuliiki; tagab haude- ja koorumiskappide töökorras oleku.
5. Kontrollib tibude kvaliteeti ning analüüsib haudepraagi tekkepõhjuseid; organiseerib tibude transpordi.
6. Analüüsib munemise jõudluskontrolli andmeid ja plaanib edasise tegevuse.
7. Valib tibude ja noorlindude kasvamiseks sobiva üleskasvatuse režiimi, arvestades ettevõtte aretussuunda ja linnuliigi eripära.

B.3.14 Linnusaaduste tootmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Määrab linnu realiseerimisaja, arvestades partii vanust. 2. Korraldab lindude realiseerimise, lähtudes tootmisplaanist. 3. Korraldab kanalas munade kogumise ja sorteerimise vastavalt tootmisplaanile; korraldab munade pakkimise transportkastidesse ja ladustamise, arvestades tellimust. 4. Korraldab linnusulgede puhastust, pesemist, kuivatamist, sorteerimist, vajadusel pakendamist, arvestades ettevõtte tootmissuunda ja tellimusi.	

Küülikukasvatus	
B.3.15 Küülikute taastootmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Koostab aretusplaani, korraldab põhikarja ning paaride valiku, arvestades tootmis- või aretussuunda ja innaaega. 2. Tuvastab indleva küüliku visuaalselt, arvestades küülikute füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära; valmistab küüliku seemenduseks/paarituseks ette, märgistades, eraldades ja fikseerides küüliku. 3. Kavandab poegimise ettevalmistamise, läbiviimise ja sujuva töökorralduse; tagab vajalike vahendite olemasolu. 4. Tuvastab poegiva ja/või poeginud küüliku, vajadusel abistab poegimisel, järgides hügieeninõudeid ja jälgides loomade tervislikku seisundit. 5. Korraldab sündinud poegade, hukkude ja surnultsündide registreerimise vastavalt ettevõtte töökorraldusele, vajadusel korraldab nende ümberpaigutamise; valib vajadusel ammküülikud ja kasuemasid; korraldab potentsiaalsete tõuküülikute märgistamise ja tagab vajalikud märgistamisvahendid. 6. Jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastsündinute ohutuse, arvestades küülikute liigiomast käitumist. 7. Korraldab küülikute võõrutamise, arvestades tootmissuunda ja -tingimusi.	
B.3.16 Küülikusaaduste tootmine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad 1. Korraldab nahastamiseks loomade valiku, arvestades muuhulgas aretusplaani; korraldab loomade märgistamise, välimiku hindamise ja nahastusvalmiduse määramise. 2. Korraldab nahastuse ruumide ettevalmistuse ja sisseseade hoolduse, lähtudes õigusaktide nõuetest. 3. Korraldab küüliku tapmise vastavalt õigusaktide nõuetele. 4. Korraldab nahastamise ja nahkade puhastamise, lähtudes ettevõtte töökorraldusest. 5. Korraldab nahkade trummeldamise, kuivatamise ja sorteerimise vastavalt kehtestatud nõuetele; korraldab nahkade pakendamise vastavalt tellimusele. 6. Korraldab küülikute lihakehade töötlemise ja müügi ettevalmistamise, arvestades õigusaktide nõudeid.	

Part C

GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	11-31102023-2.7/9k

2. Occupational qualification standard compiled by:	Mae Alviste, Järvamaa Põllumeeste Liit Kerli Ats, Luigeveski Agro Anu Hellenurme, Eesti Tõusigade Aretusühistu Aive Kupp, Järvamaa Kutsehariduskeskus Mirjam Pikk mets, Mätiku Talumeiereid Janek Prits, Estfarm OÜ Kristjan Reino, Eesti Lihaveiste Kasvatuse Selts Vallo Seera, Outserv OÜ Kaisa Vahtmäe, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda
3. Occupational qualification standard approved by:	Food Industry and Agriculture
4. No. of decision of Sectoral Council	27
5. Date of decision of Sectoral Council	31.10.2023
6. Occupational qualification standard valid until	30.10.2028
7. Occupational qualification standard version no.	9
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	6121 Livestock and Dairy Producers
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	5
C.2 Occupational title in foreign language	
English:	Farmer, level 5
Russian:	Фермер
C.3 Annexes	
Lisa 1 Foreign language competences at language skills levels	
Lisa 2 Digital competences - Self-assessment grid	